

Openingswoord Expositie Clara en Barbara, *Christien Brinkgreve*

Onze achtergrond: dingen maken was in ons gezin van levensbelang.

Zijn was niet genoeg, je moest iets maken, creëren.

Dat hebben we allemaal zo ervaren, of dat ons nou zo expliciet gezegd werd weet ik niet, maar je maakte dat als kind op uit hoe je ouders over andere mensen praatten. Met de scherpe tweedeling tussen mensen met en zonder smaak, als je tot die laatste categorie behoorde kon je verder wel inpakken.

Je maakte het ook op uit de momenten waarop ze gelukkig waren, of waar geluk mee verbonden was. Voor mijn moeder was dat de tijd dat ze tekende in kasteel Oost, elke dag opnieuw, bezield en bezeten, voor vriendjes had ze geen tijd. De tijd dat wij nog niet bestonden.

En voor mijn vader?

We bespraken het onlangs in café Vertigo, Vondelpark: wat we van huis uit hebben meegekregen, aan boodschappen, aan vaardigheden, de sfeer die voor ons vanzelfsprekend was.

Voor ons alle drie is de tijd van ons huis aan de Lijnbaansgracht het sterkst in geheugen en ziel gegrift: het huis waar wij onze eerste jaren doorbrachten, een klein huisje met steile trappen, beneden het atelier, de bak met klei, de lucht van gips, de kachel, mijn vader aan het werk, zijn pijp, het bruine corduroyjasje met de gipsvlekken. De trap naar beneden om in het atelier te komen: een geborgen wereld, het was daar gezellig, mijn vader was in zijn element, vertelde verhalen; soms moesten we poseren, kregen lamme arm, kramp, kriebel, maar het zijn gelukkige herinneringen.

Ik denk dat we die drang om iets te maken hebben meegekregen als grondlaag, en dat we daar allemaal iets anders mee hebben gedaan, Maarten als fotograaf, Barbara als beeldhouwer, Clara als tekenaar en etser. Mijn beide zusjes konden beter tekenen dan ik, ik heb daarom het woord genomen, maar in de manier waarop we werken vallen overeenkomsten te zien. Denken we.

Wat is dat dan? Volgens Clara de grote lijn, niet al te minutieus, zwierig. Barbara: de essentie pakken, van houding, beweging, vorm.

Al zijn we gevormd uit hetzelfde materiaal, de loop van ons leven verschilde, en ook die achtergrond doet mee. Bij Clara haar studie geschiedenis: ze heeft een tijdlang historische tentoonstellingen ingericht, maakt graag thematische series rond een historisch thema, zoals de vondelingenetsen. De combinatie van beeld en tekst, het maken van een beeldverhaal. Barbara heeft zich al jong op dieren gericht, wilde vroeger in Artis werken of boerin worden – bezig met dieren, en met materie; wat ze, in iets andere vorm, ook is gaan doen, en blijven doen.

De vanzelfsprekendheid van dingen maken, je zag het om je heen gebeuren, zonder veel woorden, dat was de lucht die je inademde; maar we zijn wel alle drie eerst gaan studeren: dat was toch een veiliger manier om je brood te verdienen dan de kunst – dat was ploeteren, al hebben onze ouders ons nooit bezwaard met hun geldgebrek. Toch boog de weg bij ons allemaal af naar de kunst, naar het creëren. Clara was toch het gelukkigst als ze geschiedenis met het beeld kon combineren, in het maken van historische tentoonstellingen. Barbara volgde na haar studie Spaans korte tijd de kunstacademie in Den Haag, maar vond al gauw haar eigen weg, beginnend met polyester nijlpaarden naar het vertrouwde materiaal van klei en brons – ze bleef bij dieren, een enkel beeldje van een cellist daargelaten, maar die zit er ook bij als een dier. Maarten werd fotograaf.

Ik was nog het meest van het woord, maar mijn taal wordt beeldend gevonden, en mijn toon wordt zeker na het afscheid van de universiteit vrijer.

We zijn dus allemaal, op een eigen en ook verwante manier dichtbij huis gebleven.

Het ervaren van geluk in de stilte van het atelier, van iets maken wat er nog niet was, het gevoel opgetild te worden, op te gaan in wat je doet, het gevoel even aan het gedoe van de dag en van het dagelijks leven te ontstijgen: misschien is dat de voornaamste erfenis die we hebben meegekregen, als mogelijkheid, en als vermogen.

De resultaten zijn hier te zien, werk van mijn beide zusjes, mijn oudste en jongste.

Ik heb er een hekel aan, ook iets van huis uit, om uit te leggen wat je ziet. Dat is aan de kijkers. Wat ik zie, in beider werk, is het ritme van de beweging, de essentie van de vorm, het patroon, van iets meer afstand bezien, maar ook de lichtheid, de humor, het leven. Praten over waar we nu staan, in ons werk en ons leven, denkt Barbara dat de grootste explosie in haar werk achter haar ligt, maar dat ze doorgaat, en altijd door zal gaan. 'Je pakt weer dingen terug, waar je mee verder gaat. Met wat zich aandient. Daar kan ik iets mee. En dan je terugtrekken in je atelier.'

Clara heeft altijd getekend, maar het jaar dat ze is gaan etsen, 2005, heeft voor haar een markering betekend, een groei in haar ontwikkeling: een andere techniek, die andere mogelijkheden geeft. Het resultaat hiervan kunt u straks zien. Ook zij zegt 'ik zal altijd door blijven gaan, je blijft kijken, dat kan ik gebruiken. Je gaat door op wat zich aandient.' Associatief en intuïtief zijn de woorden die dan vallen. En ook dat, beseffen we, is iets wat we gemeen hebben in ons werk. Ik vind het bijzonder om als tussenkind deze expositie te openen, als woord bij de daad.

Christien Brinkgreve - Rosa Spierhuis, Laren, 10 december 2017